

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

18 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena,

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Prisacari Lilia, de către avocatul Gligor Vadim în numele inculpatului Savciuc Alexandru și de către inculpat, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 martie 2018, emisă în cauza penală în privința lui

*Savciuc Alexandru XXXXX, născut la
XXXXX, originar și domiciliat în
XXXXX i.*

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță:

de la 22.10.2016 - până la 26.12.2016

instanța de apel:

de la 23.01.2017 - până la 28.03.2018

instanța de recurs ordinar:

de la 12.06.2018 – până la 18.12.2018

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală, legal executată.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 26 decembrie 2016, Savciuc Alexandru, a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 48, 145 alin. (2) lit. i) j) și art.287 alin.(3) Cod penal al RM, fiind-și stabilită pedeapsa:

- în baza art. 145 alin. (2) lit. i), j) Cod penal – 16 ani închisoare;

- în baza art. 287 alin. (3) Cod penal – 4 ani închisoare.

În conformitate cu art.84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă – 17 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

Concomitent a fost respinsă cererea acuzatorului de stat de a încasa din contul inculpatului cheltuielile în legătură cu extrădarea acestuia, în sumă de 20265,46 lei și 46 bani.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Savciuc Alexandru, la data de 29.06.2015, aproximativ la orele 00.15 min, din motive huliganice, încălcând grosolan ordinea publică, în participație simplă cu Grecu D. și Daraban I., ultimul având motiv de răzbunare, după un plan bine chibzuit cu repartizarea rolurilor, având toți trei o înțelegere prealabilă de a-i cauza vătămări corporale lui Șișcanu Ruslan, iar ulterior lui Savciuc Alexandru și Daraban I., apărându-le scopul lipsirii ilegale de viață a unei alte persoane, au intrat în ograda lui Nemțanu V. din XXXXX și în timp ce acolo se afla Șișcanu Ruslan care dormea, Savciuc Alexandru cu o ștachetă împreună și Daraban I. cu o coadă de hârleț i-au aplicat lui Șișcanu Ruslan multiple lovituri peste toată suprafața corpului, iar Grecu D. i-a aplicat ultimului câteva lovituri cu picioarele în regiunea abdomenului.

Tot el, Savciuc Alexandru, în aceleași circumstanțe sus menționate și în baza acelorași intenții huliganice, conform raportului de expertiză medico-legală nr.105 din XXXXX i-a cauzat lui Șișcanu Ruslan traumatism craneo-cerebral acut închis, hemoragii în țesuturile moi ale capului în regiunea tempora-occipitală pe dreapta; hemoragie subdurală lichidă; hemoragie subarahnoidală difuză a ambelor emisfere a creierului covescital și bazai la emisfera dreaptă și a cerebelului; fractura ambelor oase zigomatice, oaselor nazale multe așchiate; fractura mandibulei pe dreapta în protecția dinților 6,7 cu deplasarea fragentelor; fractura coastelor bilateral fără lezarea pleurei parietale; multiple echimoze difuze la față și a toracelui; excoriații la ambele mâini suprafața dorsală; multiple excoriații la față și la torace, cauzându-i leziuni corporale grave în urma căruia Șișcanu Ruslan a decedat. Cauza decesului este traumatismul craneo-cerebral închis cu fractura oaselor faciale-zigomatice și nazale, contuzia cerebrală, plaga contuză stelată masivă a țesuturilor moi ale capului în regiunea occipitală, hemoragia subdurală și subarahnoidală.

3. Sentința pronunțată integral la 26 decembrie 2016, a fost atacată cu apeluri de către:

- procurorul în Procuratura Ungheni, Steclari Ion, la 29 decembrie 2016, prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care:

Savciuc Alexandru să fie recunoscut culpabil în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 48, 145 alin. (2) lit. i), j) și art. 287 alin.(3) Cod penal, și

prin prisma art. 84 Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 17 ani cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu încasarea de la inculpat a cheltuielilor judiciare în valoare de 20265,46 lei;

- inculpatul Savciuc Alexandru la 09 ianuarie 2017 prin care și-a expus dezacordul cu sentința, a considerat-o pasibilă de casare deoarece pedeapsa aplicată este prea aspră față de faptele săvârșite și calificarea acțiunilor nu este corectă.

- inculpatul Savciuc Alexandru la 11 ianuarie 2017, prin care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri.

3.1. În motivarea apelului, procurorul a expus următoarele:

- instanța de judecată urma să încaseze de la inculpat cheltuielile judiciare în valoare de 20265,46 lei din considerentele prevederilor art. 227 și art. 541 alin.(1) Cod de procedură penală;

- cheltuielile suportate în legătură cu extrădarea inculpatului Savciuc Alexandru în sumă de 20265,46 lei, reprezintă sumă de bani care a fost întrebuințată pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal și anume cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunii procesuale în cauza penală.

3.2. În motivarea apelurilor declarate, inculpatul Savciuc Alexandru a expus următoarele:

- în ședința judiciară el a dat declarații și a lămurit, că într-adevăr pe data de 29.06.2015, în timp de noapte, împreună cu Grecu D. și Daraban I., la propunerea ultimului, a intrat în ograda casei lui Nemțan V. din XXXXX unde se găsea dormind pe prispa casei Șișcanu Ruslan cu țelul ca să-l bată. El avea în mână o ștachetă, care a rupt-o din gard, iar Daraban o coadă de hârleț. El l-a lovit pe Șișcanu R. de trei ori cu ștacheta peste partea dreaptă a corpului și ea s-a rupt iar Daraban l-a lovit de nenumărate ori cu coada hârlețului peste corp, inclusiv și în regiunea capului. După aceasta toți trei au ieșit din ogradă. Șișcanu R. era viu fiindcă încă a cerut apă. Peste câteva minute Daraban I. cu coada de hârleț în mână s-a reîntors în ogradă, sau auzit lovituri dure. Când a revenit iarăși în drum le-a spus, că acum Șișcanu R, nu mai are șanse. În sentință instanța de judecată a indicat, că el și Daraban I. intrând în ograda casei lui Nemțanu unde dormea Șișcanu au avut intenția de al lipsi ilegal de viață. Acest fapt nu corespunde adevărului. El nu cunoaște ce intenții a avut Daraban, dar el a intrat în ogradă sub influența ultimului și a lovit fără să-și dea seama la consecințele ce vor surveni. Dar să-l lipsească de viață pe Șișcanu el nu a avut intenția și loviturile ce au fost aplicate de el nu puteau să-i provoace moartea;

- conform raportului de expertiză medico-legală nr.86 din 30.06.2015 s-a constatat, că decesul lui Șișcanu Ruslan a survenit în urma traumei cranio-cerebrale închisă, a contuziei cerebrale, hemoragiei subdurale și subarahnoidală difuză, -echimozele liniare de pe partea anterioară stânga a cutiei toracice și fracturile coastelor 11-V pe o singură linie anatomică au putut să se formeze în urma acțiunii unui corp contondent bont ce avea formă cilindrică, așa particularități constructive posedă și coada de hârleț și nu-i exclus cauzarea lor cu coadă de hârleț, deci aceasta încă o dată confirmă faptul că leziunile corporale în regiunea cutiei toracice în urma cărora a și survenit decesul lui Șișcanu R. au fost pricinuite de Daraban I. cu o coadă de hârleț;

- Daraban I. a fost judecat la 10.12.2015 de Judecătoria Ungheni în baza art.145 alin.(2), art.287 al.(3) Cod penal, pentru omorul lui Șișcanu R., la 10 ani privațiune de libertate. El este judecat pe aceleași articole, de aceeași judecată numai că alt complet și față de el s-a aplicat o pedeapsă de 17 ani privațiune de libertate;

- Daraban I. este autorul, organizatorul, instigatorul săvârșirii infracțiunii și față de el judecata a aplicat pedeapsă mai blândă decât cea prevăzută de Lege în comparație cu el cu o diferență de 7 ani;

- instanța de judecată a încălcat cerințele art. 7 Cod Penal, adică principiul individualizării răspunderii penale și pedepsei penale;

- omorul lui Șișcanu R. el nu l-a săvârșit și de aceea pe art. 145 alin.(2) Cod penal, el nu poate duce răspundere și era necesar de a fi achitat, de a fi recunoscut vinovat numai pentru faptele săvârșite;

- instanța nu a luat în considerație prevederile art. 15 Cod penal, ce prevede gradul prejudiciabil al infracțiunii se determină conform semnelor ce caracterizează elementele infracțiunii;

- la urmărirea penală și în ședința de judecată el a depus declarațiile veridice cu privire la fapte care au fost săvârșite de el, acțiunile lui nu au adus la decesul victimei;

- în materialele dosarului în mod clar este indicat art. 79 Cod penal, aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege la alin. (3) în cazul condamnării persoanelor adulte pentru comiterea infracțiunilor deosebit de grave, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă prevăzută de legea penală, dar constituind cel puțin două treimi din minimul pedepsei prevăzute de prezentul cod pentru infracțiunea săvârșită;

- acțiunile lui nu au adus la decesul victimei, deoarece încercările lui erau de a preveni acțiunile ilegale, dar era imposibil, solicitând judecarea

detaliată a acțiunilor lui în săvârșirea acestei infracțiuni, cu stabilirea pedepsei pentru săvârșirea infracțiunii de el, totodată, a atras atenția că el era în stare de ebrietate și a făcut referire la prevederile art. 76 alin.(1) lit. i) Cod penal;

- concomitent a solicitat să fie ținut cont de prevederile art.10 Cod penal și să fie aplicat în privința sa prevederile Legii nr. 210 din 29.07.2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 martie 2018, a fost respins ca nefondat apelul declarat de procuror, admis apelul declarat de inculpat, casată parțial sentința inclusiv din alte motive decât cele invocate și pronunțată o hotărâre nouă potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care:

Savciuc Alexandru a fost constatat vinovat în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 48, 145 alin. (2) lit. i), j) și art.287 alin.(3) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa:

- în baza art. 48, 145 alin. (2) lit. i), j) Cod penal – închisoare pe un termen de 16 ani,

- art.287 alin.(3) Cod penal – închisoare pe un termen de 4 ani.

În conformitate cu art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilit definitiv, pedeapsa cu închisoare pe un termen de 16 ani și 6 luni, cu executare în penitenciar de tip închis.

4.1. Motivând soluția emisă, instanța de apel, a susținut că, judecând cauza penală în privința lui Savciuc A., în latura încasării cheltuielilor judiciare, referitor la care se atacă sentința de procuror, instanța de fond nu a admis derogări de la procedura penală, soluția instanței de fond de respingere a cererii procurorului în latura dată fiind una întemeiată și corectă, în legătură cu ce apelul declarat a fost respins ca nefondat, temei de casare a sentinței instanței de fond din motivele invocate de procuror nefiind stabilite.

În acest context instanța de apel a făcut trimitere la prevederile art. 227 alin. (1) și (3) Cod de procedură penală, potrivit cărora cheltuielile judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal și se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate, astfel cheltuielile solicitate de procuror pentru extrădarea lui Savciuc A. în sumă totală de 20265,46 lei, nici de cum nu pot fi considerate ca cheltuieli necesare în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale pe cazul dat, legislația, inclusiv procesual penală, nu

prevede încasarea de la inculpat a cheltuielilor ce țin de extrădarea persoanei, totodată asistența juridică internațională în materie penală nu cade sub imperiul cheltuielilor judiciare.

În sensul dat, instanța de apel a operat cu prevederile art. 535 Cod de procedură penală, potrivit cărora: cheltuielile legate de acordarea asistenței juridice le suportă partea solicitantă pe teritoriul țării sale dacă nu este stabilit un mod de acoperire a cheltuielilor în condiții de reciprocitate sau prin tratat internațional și prevederile art. 11 alin. (2) al Legii cu privire la asistența juridică internațională în materie penală nr. 371 din 01.12.2006, care reglementează că: statul solicitant suportă următoarele cheltuieli de îndeplinire a cererii de asistență juridică: c) cheltuielile de transfer al persoanelor pe teritoriul statului solicitant.

Instanța de apel a ajuns la concluzia că, judecând cauza penală în privința lui Savciuc A. în latura învinuirii, instanța de fond a respectat normele procesuale, verificând complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei, a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, concluzia instanței privind constatarea vinovăției inculpatului anume în comiterea infracțiunilor incriminate fiind una justă și care se bazează pe probele cercetate pe caz.

În același timp, instanța de apel a stabilit că, în latura învinuirii inculpatului în comiterea infracțiunii omor, instanța de fond, deși a condamnat inculpatul anume în latura dată, în motivarea soluției sale a indicat că consideră dovedită vinovăția lui Savciuc A. în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 48, 145 alin. (2) lit. i), j) Cod penal, totodată a evidențiat fapta de omor intenționat, săvârșit de două sau mai multe persoane, cu deosebită cruzime, dar eronat a omis să indice constatarea anume a excesului de autor, precum și eronat a indicat agravanta „*precum și din motive sadice*”, incriminare care nu a fost adusă inculpatului, căruia i-a fost incriminată agravanta „*cu deosebită cruzime*”.

În situația respectivă, instanța de apel a făcut trimitere la pct. 21 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.22 din 12.12.2005 „*Cu privire la practica judiciară despre judecarea cauzelor penale în ordine de apel*”, cu modificările ulterioare, conform căreia se explică: *în cazul când prima instanță nu a respectat prevederile art. 394 Cod de procedură penală, privind întocmirea sentinței, însă în fapt probele au fost cercetate, instanța de apel, casând sentința din acest motiv, va continua prin rejudecarea cauzei aprecierea tuturor împrejurărilor și, respectând normele procedurale (art. 393-397 Cod de procedură*

penală), va pronunța o nouă hotărâre conform ordinii stabilite pentru prima instanță.

Astfel, instanța de apel, s-a considerat impusă de a emite soluția de admitere a apelurilor declarate de inculpat, din alte motive decât cele invocate, cu casarea parțială a sentinței în latura dată, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri conform ordinii stabilite pentru prima instanță.

În cadrul judecării în ordine de apel, procurorul Procuraturii de Circumscripție Bălți, Prisacari Lilia, a înaintat inculpatului Savciuc Alexandru ordonanță de concretizare a învinuirii.

În această latură, instanța de apel a considerat că ordonanța respectivă de concretizare a învinuirii, emisă în cadrul examinării în ordine de apel, înaintată inculpatului Savciuc Alexandru, care indică descrierea faptei de omor în circumstanțe care nu au fost incriminate inculpatului anterior, agravează situația acestuia și nu poate fi reținută, ținând cont și de faptul că, apelul procurorului este formulat explicit în partea atacării sentinței privind neîncasarea cheltuielilor pentru extrădarea inculpatului, nefiind pusă în discuție latura penală ce ține de condamnarea inculpatului, astfel efectul devolutiv al apelului fiind limitat, în atare împrejurări, altă situație invocată de procuror nu poate fi pusă în discuție pentru a obține agravarea situației inculpatului.

Instanța de apel făcând referire la explicațiile oferite în pct. 23 al Hotărârii Plenului CSJ a RM din 19.06.2006, nr.5 "*Privind sentința judecătorească*", a considerat că ordonanța respectivă încălcă dreptul ultimului la apărare, astfel că nu va ține cont de această ordonanță de concretizare a învinuirii.

Totodată, instanța de apel în situația stabilită pe caz, în urma evaluării integrale a probelor prezentate a ajuns la concluzia că, în cadrul ședinței de judecată au fost acumulate probe veridice suficiente care demonstrează comiterea de către inculpat a infracțiunilor incriminate și nu există dubii rezonabile în ceea ce privește vinovăția inculpatului Savciuc Alexandru conform acuzării aduse în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 287 alin. (3); art. 48, 145 alin. (2) lit. i), j) Cod Penal, prin ordonanța de învinuire din 03.08.2015.

Fiind audiat în ședința instanței de apel în vederea respectării prevederilor legale ce reglementează judecata în prima instanță, inculpatul Savciuc Alexandru a declarat, că nu este de acord cu învinuirea adusă modificată, solicitând să fie încetată cauza, deoarece i s-a agravat situația, susține declarațiile depuse în prima instanță.

Deși inculpatul nu a recunoscut vinovăția în faptele incriminate, instanța de apel a conchis că vinovăția acestuia se demonstrează prin elementele de fapt dobândite din declarațiile parțiale ale inculpatului, prin declarațiile martorilor audiați, prin rezultatele acțiunilor procesuale petrecute pe caz, concluziile rapoartelor de expertiză efectuate, probele fiind cercetate atât în ședința instanței de fond, cât și suplimentar în ședința instanței de apel, acordându-le aprecierea corespunzătoare.

Prin sentința de condamnare a Judecătorei Ungheni din 10.12.2015, XXXXX a fost constatat vinovat în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 48, 145 alin. (2) lit. i), j) Cod penal, anume în comiterea la 29.06.2015 a omorului agravat a lui Șișcanu Ruslan, în participație simplă cu două persoane.

La fel prin sentința Judecătorei Ungheni din 18.03.2015, XXXXX a fost condamnat în baza art. 287 alin. (3), art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal, pentru acțiunile comise la 29.06.2015 în privința lui Șișcanu Ruslan, în participație simplă cu XXXXX și Savciuc Alexandru.

În urma analizei materialelor cauzei, instanța de apel a considerat că, probele cercetate urmează a fi luate în considerație ca probe ce servesc la constatarea existenței infracțiunilor și care dovedesc vina inculpatului în faptele stabilite, prin conținutul său probele sunt clare, declarațiile martorilor nu au fost modificate și nu sunt contradictorii, sunt confirmate prin restul probelor scrise cercetate și demonstrează vina inculpatului deplin. Totodată versiunea inculpatului că nu este vinovat se combate prin totalitatea de probe cercetate, care demonstrează contrariul, și anume vinovăția lui în comiterea faptei incriminate, iar temeiuri de a pune la îndoială aceste probe nu sunt, fiind un ansamblu probator care dovedește vina acestuia.

Instanța de apel, a susținut că analizând circumstanțele stabilite pe caz, a acordat deplină eficiență principiilor generale de aplicare a pedepsei consfințite în art. 61 alin. (2) Cod penal, precum și s-a condus de criteriile generale de individualizare a pedepsei prevăzute de art. 75 Cod penal. Circumstanțe atenuante și agravante, instanța de apel nu a stabilit.

Instanța de apel a considerat că, în vederea atingerii scopului primordial al pedepsei penale, este necesară stabilirea în privința inculpatului a unei pedepse privative de libertate sub formă de închisoare, în limita sancțiunilor infracțiunilor incriminate, ținând cont de caracterul și gradul de pericol social al infracțiunilor săvârșite și de personalitatea inculpatului.

Reieșind din cele constatate, instanța de apel a conchis că, alte motive decât cele invocate din oficiu de instanța de apel de casare a sentinței nu s-au stabilit, astfel că afirmațiile invocate de inculpat în apelurile sale sunt nefondate și fără invocarea unor motive de drept, afirmațiile de fapt nu corespund cu împrejurările stabilite de instanța de apel, astfel că au fost respinse în tot.

Potrivit prevederilor art. 48 Cod penal, se consideră exces de autor săvârșirea de către autor a unor acțiuni infracționale care nu au fost cuprinse de intenția celorlalți participanți. Pentru excesul de autor, ceilalți participanți nu sunt pasibili de răspundere penală.

Astfel prin prisma normei citate, reieșind din probele cercetate rezultă că, XXXXX, Savciuc Alexandru, cât și XXXXX, au mers în ograda lui Nemțanu Victor pentru a se clarifica cu Ruslan Șișcanu, anume Savciuc Alexandru având o ștachetă din lemn, iar XXXXX o coadă de hârleț, cu care ambii au aplicat multiple lovituri lui Ruslan Șișcanu peste toată suprafața corpului, iar XXXXX câteva lovituri cu picioarele în regiunea abdomenului, leziunile cauzate victimei de XXXXX și de Savciuc Alexandru fiind calificate ca grave, periculoase pentru viața persoanei, care sunt în legătură și au provocat decesul victimei. Totodată acțiunile comise de Savciuc Alexandru și XXXXX față de victimă nu au fost cuprinse de intenția lui XXXXX, nefiind stabilit că ultimul a contribuit nemijlocit la comiterea anume a omorului lui Ruslan Șișcanu, XXXXX fiind pedepsit de fapt prin hotărâre definitivă pentru comiterea infracțiunilor prevăzute art. 287 alin. (3), cât și art. 151 alin. (2) lit. e) Cod penal.

Instanța de apel, nu a luat în considerație nici afirmațiile aduse de inculpat precum că el nu cunoaște ce intenții a avut XXXXX., că a intrat în ogradă sub influența ultimului și a lovit fără să-și dea seama la consecințele ce vor surveni, ca să-l lipsească de viață pe Șișcanu R. el nu a avut intenția și loviturile ce au fost aplicate de el nu puteau să-i provoace moartea, deoarece sunt cu caracter de declarație, faptul că Savciuc Alexandru a fost influențat în careva mod de XXXXX nefiind dovedit, totodată Savciuc Alexandru, lovindu-l cu ștacheta de la gard pe victimă de mai multe ori, iar XXXXX cu o coadă de hârleț, nu putea să nu-și dea seama de urmările ce pot surveni în rezultatul a astfel de lovituri pe suprafața corpului victimei, mai ales că însuși Savciuc Alexandru a declarat că ștacheta de la loviturile aplicate victimei s-a rupt.

La fel, instanța de apel a considerat că nu pot fi reținute:

- afirmațiile inculpatului că XXXXX a fost judecat pentru omorul lui Șișcanu Ruslan, față de el s-a aplicat o pedeapsă de 17 ani privațiune de

libertate, că XXXXX este autorul, organizatorul, instigatorul săvârșirii infracțiunii și față de el judecata a aplicat pedeapsă mai blândă decât cea prevăzută de Lege în comparație cu el cu o diferență de 7 ani, prin ce instanța de judecată a încălcat cerințele art. 7 Cod penal – principiul individualizării răspunderii penale și pedepsei penale, deoarece în sensul dat instanța de apel a indicat că dosarul în privința lui XXXXX a fost judecat în procedură simplificată prevăzută de prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală în urma recunoașterii vinovăției, astfel s-au aplicat prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, care reglementează că, inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă, situație care nu a fost stabilită cu referire la inculpatul Savciuc Alexandru.

- argumentele aduse că omorul lui Șișcanu Ruslan, inculpatul nu l-a săvârșit și de aceea el nu poate duce răspundere și era necesar de a fi achitat, de a fi recunoscut vinovat numai pentru faptele săvârșite, deoarece aceste afirmații sunt combătute prin cumulul de probe cercetate, la care s-a făcut referire anterior.

- argumentele aduse de inculpat în apelul suplimentar că instanța nu a luat în considerație prevederile art. 15 Cod penal, ce prevede gradul prejudiciabil al infracțiunii se determină conform semnelor ce caracterizează elementele infracțiunii: obiectul, latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă, respectivele fiind apreciate de către instanța de apel ca afirmative, deoarece pe caz a fost stabilită întrunirea elementelor infracțiunilor incriminate inculpatului.

- faptul că inculpatul susține că la urmărirea penală și în ședința de judecată el a depus declarațiile veridice cu privire la fapte care au fost săvârșite de el, că acțiunile lui nu au adus la decesul victimei, de asemenea au fost apreciate ca chestiuni declarative deoarece respectivele aspecte se combat cert și prin concluziile rapoartelor de expertiză, care indică la aplicarea loviturilor în regiunea capului victimei cu ștacheta, aceste leziuni fiind calificate ca grave și periculoase pentru viață, care au dus la decesul victimei.

- solicitările cu privire la aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal, instanța de apel a considerat că nu este aplicabilă la caz deoarece

circumstanțe excepționale cu referire la inculpatul Savciuc Alexandru, care ar constitui motiv pentru aplicarea pedepsei mai blânde, nu s-au stabilit.

- afirmația că inculpatul era în stare de ebrietate, a fost apreciată de instanță că nu constituie temei pentru atenuarea situației inculpatului, reieșind din faptul că la caz nu au fost stabilite circumstanțe prevăzute de art. 76 Cod penal.

De asemenea instanța de apel a indicat că, potrivit art. 230 alin. (2), art. 251 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului procedural dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii – când partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale – când partea ia cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată – când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță. Astfel în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual.

Potrivit procesului-verbal din 12.10.2016 de prezentare a învinuitului și avocatului a materialelor de urmărire penală, după luarea de cunoștință de materialele urmăririi penale, nu au fost invocate careva obiecții și nici încălcarea prevederilor procedurale asupra probelor conținute.

Mai mult, nici în cadrul ședinței instanței de fond și de apel, obiecții motivate ce țin de probatoriul existent la caz nu au fost aduse, careva dubii în probarea vinovăției inculpatului, după cum s-a susținut, nefiind constatate, iar vinovăția inculpatului în faptele stabilite de instanța de apel a fost dovedită deplin prin probe incontestabile.

În opinia instanței de apel, cumulul de probe administrat în cauză a fost apreciat obiectiv, prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept.

Instanța de apel a indicat și faptul că, la momentul judecării cauzei în ordine de apel, a intervenit o lege mai favorabilă, prin modificările operate la 20.12.2017 în art. 75 Cod penal și introducerea art. 90¹ Cod penal, însă instanța de apel a opinat că, la caz nu se constată oportunitatea aplicării acestor prevederi față de inculpatul Savciuc Alexandru, care la data comiterii infracțiunilor incriminate avea vârsta de 20 ani, ținând cont de circumstanțele cauzei reținute pe caz, ce țin de personalitatea inculpatului, de gravitatea infracțiunilor săvârșite, modul de săvârșire a acestora, urmările prejudiciabile și anume omorul unei persoane cu deosebită

cruzime, astfel că modificările operate în Codul penal nu pot fi aplicate inculpatului Savciuc Alexandru și respectiv nu-i ameliorează situația inculpatului.

5. Decizia instanței de apel, pronunțată integral la 10 mai 2018, a fost atacată cu recursuri ordinare de către:

- avocatul Gligor Vadim în numele inculpatului, la 06 iunie 2018;
- procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Prisacari Lilia, la 08 iunie 2018;
- inculpatul Savciuc Alexandru, la 10 iulie 2018.

5.1 Avocatul Gligor Vadim în numele inculpatului Savciuc A., indicând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea solicitării, a expus următoarele:

- instanța de apel la examinarea cauzei a comis erori de drept, pronunțând soluția fără respectarea unor prevederi legale, a jurisprudenței CEDO, precum și a practicii judiciare stabilite de Curtea Supremă de Justiție;

- conform rechizitoriului lui Savciuc Alexandru, pe capătul de învinuire în baza art. 145 alin. (2) lit. i), j) Cod penal, i sa reformulat și reținut de către instanța de fond următoarea învinuire: *„că tot el în aceleași circumstanțe sus menționate și în baza aceluiași intenții huliganice, conform raportului de expertiză medico-legală nr.105 din 06.07.2015, i-a cauzat cet.Șișcanu Ruslan traumatism craneo-cerebral acut închis, hemoragii în țesuturile moi ale capului în regiunea tempora-occipitală pe dreapta; hemoragie subdurală lichidă; hemoragie subarahnoidală difuză a ambelor emisfere a creierului covescital și bazai la emisfera dreaptă și a cerebelului; fractura ambelor oase zigomatice, oaselor nazale multe așchiate; fractura mandibulei pe dreapta în protecția dinților 6,7 cu deplasarea fragentelor; fractura coastelor bilateral fără lezarea pleurei parietale; multiple echimoze difuze la față și a toracelui; excoriații la ambele mâini suprafața dorsală; multiple excoriații la față și la torace, cauzându-i leziuni corporale grave în urma căruia cet.Șișcanu Ruslan a decedat. Cauza decesului este traumatismul craneo-cerebral închis cu fractura oaselor faciale-zigomatice și nazale, contuzia cerebrală, plaga contuză stelată masivă a țesuturilor moi ale capului în regiunea occipitală, hemoragia subdurală și subarahnoidală.*

Prin acțiunile sale Savciuc Alexandru prin exces de autor a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 48, 145 alin.(2) lit. i), j) Cod penal, cu indicele omorul unei persoane săvârșit de 2 sau mai multe persoane, precum și din motive sadice”;

În acest aspect, recurentul analizând textul învinuirii formulate în rechizitoriu, a observat că învinuirea dată nu corespunde prevederilor art. 281 Cod de procedură penală, or, în textul învinuirii lipsesc datele privitor la data, locul, mijloacele cu care a acționat Savciuc Alexandru, modul de săvârșire a infracțiunii, în ce constă excesul de autor, complicii la săvârșirea infracțiunii, cine sunt persoanele cu care Savciuc Alexandru a acționat. În ședința instanței de apel, acuzatorul de stat a încercat să repare aceste lacune prin formularea unei noi învinuirii cu indicarea celor prevăzute în art. 281 Cod de procedură penală, însă instanța de apel a constatat că prin formularea unei noi învinuirii cu indicarea locului, datei, mijloacelor, modului de săvârșire a infracțiunii și complicilor, se agravează situația inculpatului și prin urmare a respins ordonanța procurorului. Astfel, recurentul constată că, este inadmisibil de a condamna o persoană în condițiile unei învinuirii ne concrete și viciate, or, persoana pusă sub învinuire are dreptul să cunoască acuzațiile aduse, care trebuie să fie clare și formulate în conformitate cu prevederile art. 281 Cod de procedură penală;

- cu referire la recunoașterea vinovăției lui Savciuc Alexnadru în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, recurentul consideră că instanțele judecătorești eronat au ajuns la concluzia vinovăției acestuia fără a stabili motivul și scopul, latura subiectivă a pretinselor acțiuni. Instanța de apel nu sa expus și nu a motivat respingerea argumentului apărării la acest compartiment;

- la judecarea în ordine de apel, apărarea a invocat că în pretinsele acțiuni care au avut loc la 29.06.2015, în gospodăria cet.Neamțu Victor din XXXXX, lipsește obiectul material al infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal. Astfel apărarea consideră că obiectul infracțiunii de huliganism reprezintă acțiuni îndreptate la încălcarea ordinii publice ce atentează la regulile sociale și morale de conviețuire și nu asupra persoanelor. În acest aspect, a considerat relevantă, hotărârea Plenului CSJ nr. 4 din 19.06.2066 cu completarea nr. 6 din 15.05.2017 cu privire la practica judiciară în cazurile de huliganism, concomitent s-a făcut referire și la prevederile art. 131 Cod penal;

Raportând normele citate la situația de fapt, recurentul susține că:

- locul unde se pretinde că a fost săvârșită infracțiunea, gospodăria lui Nemțanu Victor, XXXXX, deși este loc public însă pretinsele acțiuni sau desfășurat într-un loc unde erau prezente numai inculpatul și partea vătămată. Careva alte persoane care au fost prezente ori au auzit, au fost deranjate de pretinsele acțiuni a lui Savciuc Alexandru în gospodăria menționată, nu sunt.

- nu este clară și concretă învinuirea adusă lui Savciuc Alexandru conform art. 287 alin.(3) Cod penal, or, invocarea în învinuire că Savciuc Alexandru, *din motive huliganice, încalcând grosolan ordinea publică*, fără a fi indicați calificativii: *însoțită de aplicarea violenței, de amenințare cu aplicarea unei asemenea violențe, de opunere de rezistență violentă, un cinism sau obraznicie deosebită*, reprezintă o învinuire contrară prevederilor art. 281 Cod de procedură penală. Asupra acestor motive invocate de către apărător la etapa susținerilor verbale, instanța de apel nu sa expus iar aceasta reprezintă o eroare de drept;

- la adoptarea hotărârii instanța de apel nu acordat deplină eficiență prevederilor art. 414, 417 Cod de procedură penală, ceea ce echivalează cu erori judiciare ce s-au soldat cu hotărâre nemotivată.

5.2 Procurorul în procuratura de Circumscripție Bălți, Lilia Prisacari, invocând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a deciziei instanței de apel în latura cheltuielilor de judecată, cu dispunerea încasării în contul statului de la inculpat a cheltuielilor pentru executarea extrădării în sumă de 20265,46 lei.

În motivarea solicitării procurorul a expus următoarele:

- a făcut referire la art. 227 alin.(1); 229; 541 alin.(1) Cod de procedură penală și a considerat că odată ce inculpatul a fost recunoscut vinovat, cheltuielile pentru extrădare urmează să l-e suporte;

- inculpatul urmează a fi obligat să achite aceste cheltuieli, deoarece este persoana în rezultatul acțiunilor infracționale ale căruia a fost comisă infracțiunea, ca urmare fiind necesară pornirea urmăririi penale cu necesitatea întreprinderii de către OUP a măsurilor procesuale în vederea probării vinovăției și asigurării prezenței ultimului în fața organelor de drept pentru a fi supus răspunderii penale. În acest sens recurentul, a menționat decizia CSJ nr.1ra-1315/2016 prin care a fost dispusă încasarea cheltuielilor de extrădare de la inculpat.

5.3 Inculpatul Savciuc Alexandru, fără a invoca unul din temeiurile prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a solicitat de a lua în considerație următoarele:

- în cadrul examinării cauzei în ordine de apel, i-a fost încălcat de mai multe ori dreptul la apărare, deoarece nu au fost aduse persoanele care în pot dovedi nevinovăția pe învinuirea în comiterea omorului;

- depozițiile complicelui XXXXX, dovedesc nevinovăția pe învinuirea în comiterea omorului;

- nu i-a fost inclus în termenul executării pedepsei, termenul aflării acestuia în stare de arest într-un Penitenciar din XXXXX, XXXXX, timp de 9 luni și jumătate, când aștepta extrădarea.

6. Asupra recursurilor declarate, părțile nu au depus referințe.

7. Judecând recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că recursul inculpatului Savciuc Alexandru urmează a fi respins iar recursurile avocatului Gligor Vadim în numele inculpatului și de către procuror, urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să îl respingă, ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

7.1. Cu referire la recursul ordinar declarat de către inculpatul Savciuc Alexandru, Colegiul penal lărgit menționează că în conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, termenul pentru declararea recursului este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Astfel, termenul de atac se calculează de la data când a fost pronunțată decizia motivată, care la caz este data de 10 mai 2018, dată la care în ședință publică, cu participarea inculpatului Savciuc Alexandru a fost pronunțată integral decizia fiind înmănată acestuia contra semnătură, chestiune regăsită în recipisa de înmânare a deciziei motivate a instanței de apel (f.d. 216 vol. 2).

În speță se constată că inculpatul a fost prezent la pronunțarea deciziei integrale, căruia i-a fost adus la cunoștință termenul legal pentru declararea recursului, ultima zi pentru depunere fiind 12 iunie 2018.

Potrivit datelor de pe plicul poștal (f.d. 231 vol. 2) recursul inculpatului a fost expediat la 10 iulie 2018.

Reieșind din cele evidențiate, Colegiul penal lărgit constată că inculpatul Savciuc Alexandru a declarat recurs ordinar în afara termenului prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală.

Prevederile alin. (2) art. 230 Cod de procedură penală stipulează că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării

recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Totodată, Colegiul penal lărgit remarcă acel fapt, că legea procesual-penală nu stabilește alte condiții de calculare a termenului pentru recurs, decât cel prevăzut la art. 422 Cod de procedură penală, și anume de la data pronunțării deciziei, respectiv procedura de repunere în termen nu este prevăzută de legislația procesual penală.

Reieșind din cele constatate, Colegiul penal lărgit urmează a respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de către inculpatul Savciuc Alexandru, deoarece este declarat peste termen.

7.2. Cu referire la recursul ordinar declarat de către procuror, prin care a fost solicitată casarea parțială a deciziei instanței de apel în latura soluționării cheltuielilor de judecată, fiind indicat în calitate de temei pentru recurs art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, menționând că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, Colegiul penal lărgit consideră că în cadrul judecării acestuia, au fost regăsite temeiuri de admitere reieșind din următoarele circumstanțe.

În esență, procurorul critică hotărârea instanței de apel pentru faptul că aceasta în mod eronat a respins cererea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare de la inculpatul Savciuc Alexandru suportate în legătură cu extrădarea ultimului din Federația Rusă și transportarea lui în Republica Moldova.

Verificând decizia atacată prin prisma criticilor invocate sub aspectul prezenței cazului de casare prevăzut la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit constată că în speță instanța de apel nu și-a motivat decizia suficient în conformitate cu prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, astfel, hotărârea adoptată nu cuprinde motivarea desfășurată care a dus la respingerea cererii procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare de la inculpatul Savciuc Alexandru în mărime de 20 265,46 lei.

La acest capitol instanța de recurs relevă că potrivit art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, iar potrivit alin. (2) pct. 5) al aceluiași articol, cheltuielile judiciare cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Conform art. 541 alin. (1) Cod de procedură penală, Republica Moldova se poate adresa unui stat străin cu cerere de extrădare a persoanei în privința căreia se efectuează urmărirea penală în legătură cu

infraacțiunile pentru care legea penală prevede o pedeapsă maximă de cel puțin un an de închisoare ori o altă pedeapsă mai aspră sau în privința căreia a fost adoptată o sentință de condamnare la pedeapsa închisorii pe o durată de cel puțin 6 luni în cazul extrădării pentru executare, dacă tratatele internaționale nu prevăd altfel.

Potrivit art. 535 Cod de procedură penală, cheltuielile legate de acordarea asistenței juridice le suportă partea solicitantă pe teritoriul țării sale dacă nu este stabilit un mod de acoperire a cheltuielilor în condiții de reciprocitate sau prin tratat internațional.

Iar, potrivit art. 11 alin. (2) al Legii cu privire la asistența juridică internațională în materie penală nr. 371 din 01.12.2006, statul solicitant suportă următoarele cheltuieli de îndeplinire a cererii de asistență juridică: "*lit. c) cheltuielile de transfer al persoanelor pe teritoriul statului solicitant*".

Luând în considerație cele menționate supra, Colegiul penal lărgit reține că, Legea cu privire la asistența juridică internațională în materie penală reglementează clar și explicit cine suportă cheltuielile de transfer al persoanelor pe teritoriul statului solicitant, astfel statul asigurând rolul pozitiv de a suporta toate cheltuielile în vederea prezentării persoanei în fața unei instanțe legal constituite pentru stabilirea vinovăției sau nevinovăției acestuia, întru respectarea drepturilor accesului la justiție și la un proces echitabil.

În asemenea situație, cu referire în exclusivitate la aspectul de extrădare, este cert faptul că doar în urma acțiunilor statului prin intermediul organelor competente se asigură prezența persoanei puse sub învinuire în fața instanței de judecată, chestiuni care atrag după sine cheltuieli ce sunt încasate din bugetul de stat, iar instanța de judecată la rândul ei, are competența de a soluționa modalitatea de recuperare a acestora și de a da deplină eficiență normelor de procedură penală ce guvernează respectivele raporturi, or, de altfel necesitatea extrădării apare numai în rezultatul acțiunilor persoanei după comiterea faptei ce este prevăzută de legea penală.

În speță, conform certificatului nr. 34/5-759 din 31 octombrie 2016, cu cinci file anexe, eliberat de către Direcția finanțe a IGP al MAI (f. d. 33-38 vol. 2), a fost confirmat că la 05 octombrie 2016 din Federația Rusă în Republica Moldova a fost extrădat Savciuc Alexandru pentru tragere la răspundere penală. Cheltuielile pentru procedura de extrădare au fost suportate din contul bugetului de stat și constituie 20265,46 lei.

Urmărirea penală în speță a fost începută la 26 iunie 2015, dată când a avut loc comiterea faptei precum și la aceeași dată Savciuc Alexandru a

părăsit teritoriul Republicii Moldova fapt confirmat prin datele din baza de date ACCES (f. d. 184 vol. 1).

Odată ce a participat la comiterea infracțiunilor, conștientizând survenirea consecințelor a căror investigație va fi efectuată de către organele de drept, inculpatul Savciuc Alexandru a părăsit teritoriul RM, sa eschivat, astfel ulterior statul fiind impus de a porni procesul de căutare, iar în urma investigațiilor de căutare stabilindu-se că persoana căutată se află în Federația Rusă. Astfel, a avut loc suspendarea și amânarea nejustificată a procedurii de urmărire penală, toate aceste cheltuieli suportate de stat datorându-se acțiunilor inculpatului. Eschivarea de la prezentarea organului de urmărire penală și extrădarea lui Savciuc Alexandru, care îi este imputabilă exclusiv inculpatului, s-a soldat cu suportarea de către stat a cheltuielilor în mărime de 20265,46 lei, necesare pentru extrădarea acestuia.

Inculpatul, acționând cu rea-credință și sustrăgându-se de la urmărirea penală, a cauzat statului cheltuieli judiciare nejustificate necesare pentru extrădarea acestuia, iar interpretarea instanței de apel privind constatarea obligației statului de a compensa asemenea cheltuieli, ar însemna nesoluționarea completă a cauzei și legiferarea unui abuz de drept procesual al inculpatului, acordându-i posibilitate să prevaleze asupra unor garanții acordate de stat, or, urmează a fi examinat foarte minuțios momentul în care decade prezumția de nevinovăția a inculpatului și rolul statului de a asigura buna desfășurare a procesului penal, și după constatarea existenței infracțiunii, și stabilirea vinovăției persoanei, instanța de judecată urmează a cerceta și specificul cheltuielilor provocate în cauză precum și în sarcina cui urmează a fi pusă recuperarea acestora prin prisma art. 229 Cod de procedură penală.

Conform art. 24 alin. (1) din Convenția europeană de extrădare din 13.12.1957, în vigoare din 31.12.1997, cheltuielile ocazionate de extrădare pe teritoriul părții solicitate vor fi în sarcina acestei părți.

Prin urmare, cheltuielile de extrădare sunt catalogate ca judiciare, fiind suportate de Republica Moldova prin bugetele autorităților și instituțiilor implicate.

În același timp, potrivit art. 385 alin. (1) pct. 14) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată este obligată să soluționeze cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare.

Potrivit art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului,

iar potrivit alin. (2) al aceluiași articol, instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de condamnatul care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum și de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeuri de nereabilitare.

Pe cale de consecință, Colegiul penal lărgit consideră că decizia instanței de apel nu corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, fiind insuficient motivată, astfel regăsindu-se temeiul de casare indicat de către procuror.

7.2. Cu referire la recursul ordinar declarat de către avocatul Gligor Vadim în numele inculpatului Savciuc Alexandru, prin care a fost solicitată casarea totală a deciziei instanței de apel, fiind indicat în calitate de temei pentru recurs art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, menționând că instanța de apel nu sa pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, Colegiul penal lărgit consideră că în cadrul judecării acestuia, au fost regăsite motive de admitere reieșind din următoarele considerente.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2 lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să îl admită, cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate și cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Potrivit art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

În corespundere cu art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

Conform art. 394 alin. (1) pct. 1), 2), 5) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului.

În corespundere cu art. 113 alin. (1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală. Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări. Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat întocmai prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, potrivit cursului procesului în instanța de apel se întrevăd următoarele erori:

În ședința de judecată din 01 martie 2017, avocatul inculpatului a solicitat reluarea cercetării judecătorești în vederea audierii lui XXXXX și XXXXX reieșind din faptul că aceștia nu au fost audiați în prima instanță.

La acest demers instanța de apel a dispus printr-o singură frază respingerea, fără a expune o motivare în acest sens.

În cadrul judecării cauzei, la 02 aprilie 2017, inculpatul Savciuc Alexandru a depus o plângere adresată Curții Supreme de Justiție prin

care, în esență, a solicitat audierea lui XXXXX cu care a comis faptele infracționale.

Respectiva plângere a fost redirecționată instanței de apel în procedura căreia se afla judecarea cauzei.

Ulterior la următoarea ședință de judecată din 05 mai 2017, instanța de apel a respins cererea inculpatului de audiere a lui Daraban Ion și Grecu Dmitrii, motivând prin faptul că sa expus anterior asupra acestui demers.

Reieșind din cele constatate, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel la judecarea cauzei a comis o eroare prin faptul nemotivării soluției de respingere a demersului de audiere a lui Daraban Ion și Grecu Dmitrii, or, aceasta reprezintă o îngrădire a dreptului la apărare, iar statul are obligația de a asigura executarea acestui drept acordându-i inculpatului mijloace legale de a-și demonstra nevinovăția prin obținerea a declarațiilor persoanelor a căror audiere se cere.

Respectiva garanție este instituită în art. 6 CEDO, încălcarea căreia a atras casarea deciziei atacate, or, instanța de apel nu a expus din care considerente și în temeiul căror norme a ajuns la concluzia de respingere a demersului de audiere a celorlalți doi inculpați, or, nemotivarea soluției echivalează cu nerezolvarea în esență a problemei diferite.

La acest capitol, instanța de recurs ține să menționeze, că asigurarea dreptului la apărare este una din garanțiile desfășurării procesului de judecare a cauzei cu respectarea principiului contradictorialității, examinarea în esență a demersurilor inculpatului și motivarea soluționării acestora, în procesul penal asigură protejarea drepturilor și libertăților prevăzute de lege și contribuie la cercetarea obiectivă, sub toate aspectele și multilaterală a cauzei, ultimul având acces deplin la procesul de înfăptuire a actului de justiție în privința sa.

Cauza penală de învinuire a Daraban Ivan în comiterea infracțiunii prevăzute de art.48, 145 alin.(2) lit. i), j) CP, a fost examinată separat, în procedură simplificată, pe baza probelor acumulate pe parcursul urmăririi penale. La judecarea acestei cauze, Savciuc Alexandru nu a luat parte sub nici formă.

Potrivit jurisprudenței CEDO (*a se vedea cauza Navalnyy și Ofitserov v. Rusia, Hotărârea din 23.02.2016*), cu aplicare și referire la caz, urmează de menționat, că la judecarea separată a cauzei, toate constatările de fapt și de drept stabilite în procedurile întreprinse împotriva lui Daraban Ivan, trebuie să fie relevante și pentru judecarea lui Savciuc A., pentru a se asigura, că măsurile și deciziile luate în procesul de judecare a lui Daraban Ivan, nu aduc atingere caracterului echitabil a procesului judiciar împotriva

lui Savciuc A., pentru că acesta a fost exclus, din punct de vedere juridic de la orice formă de participare .

Astfel, aceste garanții pot fi asigurate numai în cazul în care, coparticipanții Daraban Ivan și Grecu Dmitrii vor fi audiați în procesul de judecată a lui Savciuc A., aceasta având ca scop pronunțarea unei hotărâri obiective, legale și întemeiate în privința ultimului.

De asemenea, în cadrul judecării cauzei, în ședința de judecată din 17 august 2017, instanța de apel, după cercetarea probelor scrise, a anunțat participanții la proces că *cercetarea judecătorească a luat sfârșit*, în aceeași ședință ascultând și susținerile verbale, după care a anunțat întrerupere pe caz.

Ulterior potrivit procesului verbal al ședințelor de judecată, instanța de apel, contrar procedurii de judecare a cauzelor în ordine de apel, fără a relua cercetarea judecătorească, a anexat la materialele cauzei ordonanța de concretizare a învinuirii în ședința de judecată, a dispus audierea inculpatului Savciuc Alexandru, nu cercetează din nou probele, și concomitent acordă posibilitate din nou părților de a se expune asupra apelurilor declarate, finisează examinarea cauzei.

Conform art. 413 alin. (1) Cod de procedură penală, la judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță.

În corespundere cu art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.

Potrivit prevederilor art. 414 alin. (1), (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În asemenea circumstanțe, Colegiul penal lărgit stabilește erori procesuale ce constau în încălcarea prevederilor art. 413-419 Cod de procedură penală, comise de către instanța de apel la judecarea cauzei.

Generalizând cele expuse mai sus, Colegiul penal lărgit menționează că la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă obligatoriu de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să execute indicațiile instanței de recurs, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate de apelanți în cererile de apel, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată și ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să

pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de către inculpatul Savciuc Alexandru.

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Prisacari Lilia și de către avocatul Gligor Vadim în numele inculpatului Savciuc Alexandru.

Casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 martie 2018 emisă în cauza penală în privința lui *Savciuc Alexandru XXXXX*, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac, pronunțată integral la 31 ianuarie 2019.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena